

1. OPĆE INFORMACIJE			
1.1. Nositelj kolegija	Prof. dr. sc. Juro Zečević Božić	1.6. Godina studija	III. god., semestar 2 (ljetni)
1.2. Naziv kolegija	Istočna liturgika i ikonografija	1.7. Bodovna vrijednost (ECTS)	3 ECTS
1.3. Suradnici	dr. sc. Ivan Pleše (izvoditelj)	1.8. Način izvođenja nastave (broj sati P+V+S+e-učenje)	P 30
1.4. Studijski program (prije-diplomski, diplomski, integrirani)	Integrirani prijediplomski i diplomski Filozofsko-teološki studij (FTS)	1.9. Očekivani broj studenata na kolegiju	15-20
1.5. Status kolegija	izborni	1.10. Razina primjene e-učenja (1, 2, 3 razina), postotak izvođenja kolegija <i>on line</i> (maks. 20%)	2
2. OPIS KOLEGIJA			
2.1. Ciljevi kolegija	Upoznati liturgijsku i ikonografsku baštinu crkava kršćanskog istoka kakva ona jest u sebi, ali pod vidom komparacije sa katoličkom i drugim crkvama.		
2.2. Uvjeti za upis kolegija i ulazne kompetencije potrebne za kolegij	Zanimanje za sadržaj predmeta i osnovno poznavanje teologije i opće i crkvene povijesti.		
2.3. Ishodi učenja na razini programa kojima kolegij pridonosi	- Dostatan stupanj poznavanja bogoslužja i bogoštovlja, obredne liturgijske i ikonopisne baštine crkava kršćanskog Istoka; - osposobljenost za integriranje tih specifičnih znanja u kontekst cjelokupnog programa; - prenošenje vlastitih saznanja i uvida s područja istočne liturgike i ikonografije drugim osobama		
2.4. Očekivani ishodi učenja na razini kolegija (4-10 ishoda učenja)	Studenti će biti u stanju: - razumjeti tijek raznih oblika bogoslužja u istočnim crkvama i ulogu ikona u čašćenju i iskazivanju štovanja Bogu, Bogorodici i svetima; - posredovati onima koje obrazuju i odgajaju objektivne i znanstveno utemeljene relevantne činjenice s predmetnoga područja; - doživjeti vlastitu katoličku (zapadnu) liturgijsku i ikonopisnu baštinu u kontrastnoj komplementarnosti istočnih crkava; - pronalaziti i koristiti materijale za e-učenje i prezentiranje liturgijskih i ikonografskih tema i sadržaja;		
2.5. Sadržaj kolegija detaljno razrađen prema satnici nastave	<ol style="list-style-type: none"> Uvod u predmet i opis predmeta. Pet razloga zbog koji je liturgijska i ikonografska baština istočnog kršćanstva i naša hrvatska, katolička baština. Istočne pravoslavne crkve službeno registrirane u Hrvatskoj (srpska, bugarska i makedonska). Nastanak, vrste i podvrste istočnih obreda. Nastanak <i>Byzantion</i> i uzdignuće njegovog crkvenog značaja. Bizantski obred pravoslavnih crkava. Specifičnosti obreda katolika bizantskog obreda (grkokatolika) Križevačke eparhije. Tlocrt hrama istočne crkve i simbolika narteksa (predvorja), lađe i oltarnog prostora. Raspored vrata i ikona na ikonostasu. (Ne)zamjenjivost u rasporedu ikona na ikonostasu i značenja povezana s njihovim smještajem u prostoru. Ikonografska tema navještenja Bogorodici na carskim dverima i njena doktrinarno-teološka poruka. Liturgijski pribor. Raspored čestica prosfore na diskosu. Ceremonijarno i liturgijsko ruho đakona, svećenika i biskupa (arhijereja). Struktura (red slavlja) božanske liturgije (glavne sastavnice). Sveta pričest (pričešće) u bizantskom obredu: priprema, način primanja i pričesne molitve. Antidoron. Četiri ciklusa liturgijske godine. Tri najčešće vrste božanske liturgije (1. sv. Ivana Zlatoustog, 2. sv. Bazilija Velikog i 3. liturgija predposvećenih darova). Predaje o nastanku najstarijih (prvih) Isusovih i Bogorodičinih ikona: Kralj Abgar iz Edese, Lentulino pismo, Torinsko platno, Veronikin rubac, sv. Luka itd). Dvojbe između ikonoklazma i <i>ikonodulije</i>. Teološko tumačenje ikone <i>Pantokratora</i>. Teološko tumačenje ikone <i>Uskrsnuća (Anastazis)</i>. Teološko tumačenje i specifični izgled glavnih tipova ikona Bogorodice: Hodegitria (Putekazateljica), Eleusa (Umilna), Galaktotrophusa (dojiteljica, mlijekomhraniteljica), Tricherousa (Trojeručica)... 		

	<p>25. Teološki sadržaj velikih Bogorodičnih blagdana: <i>Rođenje Bogorodice, Uvođenje Bogorodice u hram, Navještenje rođenja Gospodinovoga po Gabrijelu – (Blagovijest), i Usnuće Bogorodice (Velika Gosp/ojin/a).</i></p> <p>26. Značenje štovanje Marije kao <i>Teotokos (Bogorodice).</i></p> <p>27. Značenje štovanja Marije kao <i>Panagije (Svesvete, Presvete, Prečiste, Bezgrešne...).</i></p> <p>28. Istočna liturgija kao liturgija <i>ikone, himana i uma u srcu.</i></p> <p>29. Studijski posjet Sabornom hramu (katedrali) Preobraženja Gospodnjeg u Zagrebu pod vidom liturgike, ikonopisa i freskopisa.</p> <p>30. Studijski posjet grkokatoličkoj konkatedrali sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu pod vidom liturgike, ikonopisa i freskopisa (<i>ovisno o okolnostima i dogovoru s domaćinima moguće je i eventualno sudjelovanje na grkokatoličkom liturgijskom slavlju.</i>)</p>					
2.6. Vrste izvođenja nastave:	☒ predavanja ☒ seminari i radionice ☐ vježbe ☐ on line u cijelosti ☒ mješovito e-učenje ☐ terenska nastava	☐ samostalni zadaci ☒ multimedija i mreža ☐ laboratorij ☐ mentorski rad ☐ (ostalo upisati)	2.7. Komentari:			
2.8. Obveze studenata	Redovito pohađanje predavanja, čitanje obvezne i (po mogućnosti) preporučene literature, aktivno sudjelovanje u raspravama tijekom predavanja, i usmeni ili pismeni ispit.					
2.9. Praćenje rada studenata (<i>upisati udio u ECTS bodovima za svaku aktivnost tako da ukupni broj ECTS bodova odgovara bodovnoj vrijednosti kolegija</i>):	Pohađanje nastave	1	Istraživanje		Projekt	
	Eksperimentalni rad		Referat		Literatura	1
	Praktični rad		Seminarski rad		(Ostalo upisati)	
	Esej		Usmeni ispit	1	(Ostalo upisati)	
	Kolokvij		Pisani ispit		(Ostalo upisati)	
2.10. Ocjenjivanje i vrjednovanje rada studenata tijekom nastave i na završnom ispitu						
2.11. Obvezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)	Naslov			Broj primjeraka u knjižnici	Dostupnost putem ostalih medija	
	- Juraj Pavić, Liturgika grčko-slavenskog obreda, Žumberak – Stojdraga 2019. (Izdavač: Žumberački krijes i Telegram grupa)					
	- Jure Zečević, Istočna liturgika i ikonografija, Zagreb 2020. (skripta)					
	- Nikola Kavasila, Tumačenje Svete Liturgije, Novi Sad, 2002. (Beseda)					
	- Marko Babić, Istočna liturgika i ikonografija, Split 2009./2010. (skripta)					
	- Leonid Uspenski - Vladimir Loski, Smisao ikona, Beograd, 2008.					
	- Renato D'Antiga, L'icona nella chiesa ortodossa, Padova 1994.					
2.12. Dopunska literatura (u trenutku prijave prijedloga studijskoga programa)	<p>- Liturgikon - Red svete i božanske liturgije. Božanska služba svetoga oca našega Ivana Zlatoustoga. Božanska služba svetoga oca našega Bazilija Velikoga. Božanska služba pretposvećenih darova (hrvataki studijski prijevod uredio Z. K.), Zagreb, 1999. (Glas Koncila)</p> <p>- Lazar Mirković, Pravoslavna liturgika, Prvi, opći dio, Beograd, 1967.</p> <p>- Lazar Mirković, Pravoslavna liturgika, Drugi, posebni dio (Sakramenti i molitvoslovlja), Beograd, 1983.</p> <p>- Joanis Fundulis, Liturgika 1. Uvod u Sveto Bogoslužjenje, Kraljevo, 2004.</p> <p>- Poznate ikone od XII do XVIII veka, Zagreb, 1984. (izdavač: Jugoslovenska revija - Beograd)</p> <p>- Jure Zečević, L'icona nel contesto liturgico e del culto, u: Ikon, No. 1/2008, pp. 59-64.</p>					

	<ul style="list-style-type: none"> - Pohvala Bogorodici i Kristu čovjekoljupcu, Zagreb, 1986. (Kršćanska sadašnjost, Metanoja”) - Iconen van de Athosberg - 20. 12. 2007. - 8. 1. 2008., Thessaloniki, 2008. (Editions Mavrogenis S.A.) - Il volto dell'Assoluto, Icone Bizantine Contemporanee dal Santo Monte Athos, Roma (nedatirano), (Editions Mavrogenis S.A.)
2.13. Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija	Tijekom nastave prati se aktivnost studenata s obzirom na napredak u kontinuiranom svladavanju literature i produbljivanju (sa)znanja. Vodi se evidencija o njihovoj prisutnosti na nastavi, sudjelovanju u raspravama i korištenju mogućnosti konzultacija. Na kraju semestra provodi se anonimna anketa u svrhu evaluacije predmeta, nastavnika i studenta.
2.14. Ostalo (prema mišljenju predlagatelja)	